

Yevropa mamlakatlarida yo'l tarmog'ining rivojlanish xususiyatlari

Jo'rabek Ravshan o'g'li Ravshanov
JizPI

Annotatsiya: Ushbu maqolada avtomobil yo'llarining dunyo hamjamiyati iqtisodida tutgan o'rni va ahamiyati, yo'l tarmog'ining rivojlanish omillari asosan yevropaning bir necha davlatlari misolida shuningdek bir necha yevropa mamlakatlarining avtomobil yo'llari davlatning rivojlanish omillariga ta'siri haqida so'z yuritilgan

Kalit so'zlar: transport logistikasi, yo'l infratuzilmasi, arterial yo'llar, yo'l tarmog'i, yo'l tarmog'ining zichligi, tezyurar yo'llar

Characteristics of road network development in European countries

Jurabek Ravshan oglu Ravshanov
JizPI

Abstract: In this article, the role and importance of highways in the economy of the world community, the factors of the development of the road network, mainly on the example of several European countries, as well as the influence of the highways of several European countries on the development factors of the state are discussed. z is maintained

Keywords: transport logistics, road infrastructure, arterial roads, road network, road network density, expressways

Dunyo mamlakatlari iqtisodiyotining tezlashtirilgan ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga eng katta to'siqlardan biri bu transport logistikasi infratuzilmasining sust rivojlanganligi va bu asosan avtomobil yo'llari qurilishiga to'g'ri keladi, yo'l qurilishi sohasida albatta yevropa mamlakatlari anchayin ildamlab ketgan bo'lishiga qaramay yangi va mukammal yo'llarga bo'lgan talab kun sayin ortib bormoqda, yo'l infratuzilmasini yanada mukammallashtirish ehtiyoj talabidan kelib chiqib zamonaviy yo'llar qurish bugungi kunda nafaqat yevropa balki butun dunyo hamjamiyati oldida turgan ulkan va tunganmas vazifalardan biri hisoblanadi, shu o'rinda takidlash joizki jaxonning rivojlangan mamlakatlarida bu soxada rivojlanish va yangilanishlar davom

etmoqda, yevropa mamlakatlari yo'l infratuzilmasi soxasida ayrim o'zgarishlarni quyida sharxlar va raqamlar orqali ko'rishimiz mumkin.

Yevropada yo'llar tarmog'ining tuzilishi: Jahon banki ma'lumotlariga ko'ra, yevropada avtomobillar soni o'sib bormoqda, 2008 yilda bu ko'rsatkich 223,7 mln.taga etgan bo'lsa, bu ko'rsaikich 2020 yilga kelib 242.7 mln.tani tashkil etdi. Ko'rinib turibdiki yillik avtomobillarning o'sishi yildan yilga oshib bormoqda shu o'rinda yo'llarga bo'lgan talab yanada ko'payishiga olib keladi. Yevropa ittifoqi yo'llar federatsiyasi ma'lumotlariga ko'ra, 2020 yilda yevropa Ittifoqidagi tezyurar yo'llarning uzunligi 63, 6 ming km ga yetdi, bu umumiy uzunlikdagi avtomobil yo'lining 1 foizini tashkil etadi. Milliy yo'llar barcha yo'llar uzunligining 5% - 291,7 ming km ni tashkil etsa, mintaqaviy va ikkilamchi yo'llar 1406,8 ming km.ni tashkil etadi. 2020 yilda Germaniya tezyurar yo'llar bo'yicha yetakchilik qilgan - 13,2 ming km, keyingi o'rinda Ispaniya - 12,7 ming.km, eng tezyurar avtomobil yo'llari esa Portugaliya tomonidan namoyish etildi, bu umumiy uzunlikdagi avtomobil yo'llardagi ulushi 3, 4% ni tashkil etdi.

Ma'lumot o'rnida aytib o'tish joizki birinchi tezyurar avtomobil yo'li 1924 yilda Italiyada paydo bo'ldi..yo'l uzunligi 85 km bo'lgan

Ma'lumotlarga ko'ra, Rossiyada avtomobil yo'llarining umumiy uzunligi 1, 5 million kilometrdan ortiq.Ulardan qattiq qoplamali - 1 million 89 kilometr. Mintaqaviy yoki kommunikativ ahamiyatga ega bo'lgan yo'llar orasida 55,8 foiz normativ talablarga javob bermaydi.Rossiya Federatsiyasi yo'l tarmog'ining zichligi - 0,07 km/km², 2021 yil uchun turli mamlakatlar yo'l tarmog'ining nisbiy zichligi quyidagi ma'lumotlar bilan tavsiflandi (jadval 1).

Mamlakat	Zichlik	Mamlakat	Zichlik
Belgiya	4, 2(96)*	Turkiya	0, 41(14, 2)
Yaponiya	2.94(68)	YAngi Zelandiya	0, 35(55)
Niderlandiya	2.78(88)	Rumıniya	0, 31(50, 7)
Daniya	1, 64(100)	Braziliya	0, 20(8, 2)
Fransiya	1, 46(100)	Tunis	0, 18(60)
Buyukbritaniya	1, 54(100)	Suriya	0, 18(29)
Avstriya	1, 3 (100)	Janubiy Afrika	0, 18(29)
Polsha	1, 15(52)	Pokiston	0, 14(52)
Vengriya	1, 13(50)	Tailand	0, 14(52)
Italiya	1, 10(100)	Venesuela	0, 11(33)
Kanada	0, 85(29)	Janubiy Koreya	0, 56(51)

* *Qavslar ichidagi ko'rsatkich qattiq qoplamali yo'llarning umumiy uzunlikdan ulushini, % ni bildiradi.*

Agar optimal zichlik uchun yo'l tarmog'i 0, 3 km/km² deb qabul qilinsa, Rossiyaning rivojlangan hududi esa - taxminan 6, 5 million km², shunda yo'l tarmog'ining taxminan 2 million km qattiq qoplamali yo'llar bo'lishi kerak, xisobga olingan idoraviy va ichki xo'jalik yo'llar esa deyarli 2, 5 mln.km².Rossiyada qattiq

qoplamali yo'llar bilan ta'minlanish darajasi pastligini va yo'l muammolarini xal etishda rivojlangan mamalakatlar tajribasini o'rganishni taqozo etadi.

Qo'shma shtatlarda yo'l tarmog'i o'tgan asrning 20-yillarida rivojlangan. AQSHning yo'l xarakterini tashkil etish prinsipi kichik yo'llarni katta yo'llar bilan bog'lash xaqida. Maxalliy yo'llar turar joylarni (uylar, fermalar) transport oqimini asosiy tomon yo'naltiradigan yo'llar bilan bog'laydi, bu esa o'z navbatida shaxarlararo tez va xavfsiz xarakterni ta'minlaydi.

Qo'shma Shtatlarda barcha yo'llar shaxar va shaxar tashqarisidagi yo'llarga bo'linadi. Shaxar tashqarisidagi yo'llar; ikki va undan ortiq shtatlardan o'tuvchi tezyurar yo'llar (shtatlararo), asosiy arterial yo'llar, asosiy yordamchi yo'llar (kichik arterial), yirik kollektorli yo'llar, mahalliy yo'llar.

Shahar yo'llari: ikki yoki undan ortiq shtatlarga yuqori tezlikda harakatlanadigan yo'llar (shtatlararo), boshqa ekspress yo'llar (tezyurar yo'llar), asosiy arterial yo'llar, kollektor yo'llar mahalliy yo'llar (mahalliy).

Vashington shtati transport departamenti ma'lumotlariga ko'ra avtomobil yo'llarini qurish qiymati bajarilgan ishlar qiymatiga bog'liq, ikki va undan ortiq shtatlarni tezyurar yo'llar bilan bog'lash eng qimmat xisoblanadi - 1 km uchun 4, 0 mln.doll. dan 5, 3 mln. dollargacha mablag' sarflanadi. (2-jadval).

Ish turlari	Narxi mln.doll. 1 km ga.
Shaxar yo'llarini kengaytirish 2 polosadan 4 polosagacha	1, 6
Shaxar tashqarisida tog'li yo'llarda xar bir yo'nalishda 1 palosali yo'l qurish	1, 4
Ikki yoki undan ortiq shtat bo'ylab tezyurar yo'llarni rekonstruksiya qilish	2, 2
Ikki yoki undan ortiq shtat bo'ylab yangi tezyurar yo'l qurilishi	4, 0 - 5, 3
Ikki yoki undan ortiq shtat bo'ylab yangi quriladigan tezyurar yo'lining umumiy xarajatlari	4, 5 - 5, 3

AQSH avtomobil yo'llari uzunligi bo'yicha etakchi hisoblanadi 7149946 km dan ortiq. Bu yo'l tarmog'i dunyoda eng rivojlangan tarmoqlardan biri hisoblanadi.

Xulosa o'rnida shuni takidlab o'tish joizki bugungi davrga kelib barcha mamlakatlar o'zining yuqori darajadagi rivojlanish strategiyasiga ega, bu rivojlanish strategiyasining asosiy ko'rsatkichlarining barchasi bevosita yo'l soxasi bilan qaysidir ma'noda bog'liq, demak bundan anglashimiz mumkinki shu o'rinda yo'l qurilish yoki rekonstruksiya qilish umuman yo'l infratuzilmasi va tarmog'i rivojlanishi bosqichi hechqachon to'xtab qolmaydi. Bu soxani yanada mukammallashtirish va rivojlantirish uchun eng samarali usul bu jahon davlatlarining o'zaro hamkorlik qilishidir sababi har bir davlatning nafaqat yo'l qurilishi balki umumiy davlat rivojlanishida qurilish ishlari borasida yetarlicha qarashlari va hattoki isbotlangan tajribalari mavjud, bu tajribalar xar xilligi va tajriba asoslarining mavjudligi bu hamkorlarning eng katta yutuqlaridan biri bo'ladi, tajriba almashinish va hamkorlik natijasi o'laroq ushbu infratuzilma barcha hamkorlikda ishtirok etgan davlatlarda birdek mulohaza qilinadi va kerakli tartibda amaliyotga tadbiiq etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Amirov T.J. "Avtomobil yo'llari va aerodromlar sementbeton qoplamalarini qurish" T – 2016 y. 9-10 bet
2. Данные пресс-службы Государственного комитета автомобильных дорог. Ссылки на приложения: <http://www.uzavtoyul.uz/uz/>
3. Методические рекомендации по ремонту цементобетонных покрытий автомобильных дорог методом виброрезонансного разрушения (для опытно-экспериментального внедрения) Росавтодора от 16.11.2007 № 452-р
4. Равшанов Ж., Ирискулова К. Цемент ишлаб чиқариш жараёнида табиий тоғ жинслари ахамияти //Science and Education. – 2022. – Т. 3. – №. 6. – С. 326-329.
5. Равшанов Ж. Ривожланган мамлакатларида йўл тармоғининг ривожланиш хусусиятлари //Science and Education. – 2022. – Т. 3. – №. 1. – С. 299-304.
6. ўғли Равшанов Ж. Р. и др. Автомобил йўлларида ишлатиладиган асфалт қоришмалардан фойдаланиш хусусиятлари //Science and Education. – 2022. – Т. 3. – №. 1. – С. 255-260.
7. Товбоев Б. и др. Применение многослойных (трехслойных) пластинок в транспортных зданиях и сооружениях //Science and Education. – 2021. – Т. 2. – №. 12. – С. 287-293.
8. Равшанов Ж. Р. У. Ремонтные работы на автомобильных дорогах с цементно-бетонным покрытием //Academy. – 2021. – №. 5 (68). – С. 18-21.
9. Ravshan o'g R. J. et al. The impact of road pavement condition on the quality of summer time accommodation //Technium Conference. – 2021. – Т. 8.
10. Ravshan o'g R. J. et al. Basic parameters of physical properties of the saline soils in roadside of highways. the density standartds of the motorway grounds //Technium Conference. – 2021. – Т. 8. – С. 27.03. 2021-13: 00 GMT (6 min).
11. Худайкулов Р. М., Каюмов А. Д., Зафаров О. З. Оценка влияния фильтрационного выщелачивания на свойства засоленных грунтов основании земляного полотна //Университетский комплекс как региональный центр образования, науки и культуры. – 2020. – С. 423-430.
12. Kayumov A., Zafarov O., Kayumov D. Water flow to the earth ground soil of automobile roads from atmospheric sediments //Problems of Architecture and Construction. – 2019. – Т. 2. – №. 1. – С. 103-107.
13. Зафаров О. З., Эргашев Х. Х. Влияние капиллярного увлажнения на плотность засоленных грунтов //Academy. – 2021. – №. 5 (68). – С. 3-5.
14. Hudaykulov R. et al. Filter leaching of salt soils of automobile roads //E3S Web of Conferences. – EDP Sciences, 2021. – Т. 264. – С. 02032.

15. Каюмов А. Д., Зафаров О. З., Каюмов Д. А. Приток воды в грунт земляного полотна автомобильных дорог от атмосферных осадков //Me'morchilik va qurilish muammolari. – 2019. – С. 103.

16. Kayumov Abdubaki Djalilovic A. D., Zafarov O. Z., Saidbaxromova N. D. Basic parameters of physical properties of the saline soils in roadside of highways //Central Asian Problems of Modern Science and Education. – 2019. – Т. 4. – №. 2. – С. 30-35.

17. Зафаров О. З., Ирискулова К. Автомобиль йўллари лойиҳалашда муҳандис-геологик кидирувларни ўзига ҳослиги //Science and Education. – 2022. – Т. 3. – №. 1. – С. 180-186.

18. Zafarov O. Z. et al. Avtomobil yo'llari maydonlarining zichlik standartlari //Science and Education. – 2022. – Т. 3. – №. 2. – С. 287-292.

19. Зафаров О. З., Махкамов З. Т. изучение влияния капиллярного увлажнения на плотность засоленных грунтов //Science and Education. – 2022. – Т. 3. – №. 2. – С. 328-333.

20. Irisqulova K. N., Zafarov O. Z. CONSTRUCTION OF HIGHWAYS IN SALINE SOILS //Academy. – 2021. – №. 8 (71). – С. 27-29.

21. Zafarov O. Z., Irisqulova K. N. Q. Modern technologies of road construction //Science and Education. – 2022. – Т. 3. – №. 2. – С. 312-319.

22. Maxkamov Z. et al. Conducting engineering and geological research on the design and construction of buildings and structures in saline areas //AIP Conference Proceedings. – AIP Publishing, 2023. – Т. 2789. – №. 1.

23. Olmos Z. et al. THE IMPORTANCE OF STUDYING THE PHYSICAL PROPERTIES OF SALINE SOILS ON HIGHWAYS //Yosh Tadqiqotchi Jurnal. – 2022. – Т. 1. – №. 5. – С. 475-478.

24. Olmos Z. et al. CONSTRUCTION OF A ROAD BASE FROM SALINE SOILS IN UZBEKISTAN //Yosh Tadqiqotchi Jurnal. – 2022. – Т. 1. – №. 5. – С. 479-482.

25. Зафаров О. П., Ирискулова К. ПОВЫСИТЬ ДОЛГОВЕЧНОСТЬ ПРОТЯЖЕННЫХ МАГИСТРАЛЕЙ //Ta'lim fidoyilari. – 2022. – Т. 7. – №. 8. – С. 169-174.

26. Зафаров О. З., Ирискулова К. Н. К. ТРЕБОВАНИЯ К ГРУНТУ ДЛЯ СТРОИТЕЛЬСТВА ДОРОГ //Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnal. – 2022. – Т. 2. – №. 5. – С. 78-82.

27. Зафаров О. З., Мухаммадиев Б. А. Автомобиль йўллари йўл пойини турғунлиги ва мустаҳкамлигини таъминлаш //me'morchilik va qurilish muammolari. – 2019. – с. 54.

28. Ravshanov J. NAMLIGI YUQORI BO 'LGAN GRUNTLAR MAVJUD JOYLARDAGI AVTOMOBIL YO 'LLARINI LOYIHALASHDA MUHANDIS-

GEOLOGIK QIDIRUV ISHLARINING O 'ZIGA XOSLIGI //Talqin va tadqiqotlar. – 2023. – T. 1. – №. 21.

29. Уришбаев Э. Э. У. Методика улучшения свойств дорожного битума с применением минерального порошка из природного сланца //Academy.–2020. – 2020. – Т. 12. – С. 63.

30. Уришбаев Э. Э. Ў. Иқлим таъсирида қопламада юзага келадиган нўқсонлар //Science and Education. – 2022. – Т. 3. – №. 5. – С. 1178-1185.

31. Urishbayev E. E. O. G. L. Effect of mineral powder extracted from mountain ash on asphalt concrete mixtures //Science and Education. – 2022. – Т. 3. – №. 2. – С. 230-235.

32. COUNTRY T. L. I. N. O. U. R. МАМЛАКАТИМИЗДА ТРАНСПОРТ ЛОГИСТИКАСИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЖАРАЁНИДА АВТОМОБИЛ ЙЎЛЛАРИГА БЕВОСИТА ТАЪСИРИ ВА МУАММОЛАРИ //Talqin va tadqiqotlar. – 2023.

33. Уришбаев Э. Э. Ў. Иқлим таъсирида қопламада юзага келадиган нўқсонлар //Science and Education. – 2022. – Т. 3. – №. 5. – С. 1178-1185.

34. Urishbayev E. E. O. G. L. Direct effects on roads in the process of development of transport logistics in Uzbekistan //Science and Education. – 2022. – Т. 3. – №. 1. – С. 271-275.

35. Мурадов З. М. Исследование прочности бетона с учетом нелинейности деформирования с помощью современных средств электроники //Academy. – 2020. – №. 12 (63).

36. Муродов З. Обеспечение теплофизических свойств оконных конструкций //Advances in Science and Technology. – 2019. – С. 173-174.

37. Мурадов З. М. К расчёту прочности бетона с учетом нелинейности деформирования на основе механики разрушения //Science and Education. – 2022. – Т. 3. – №. 2. – С. 367-374.

38. Мурадов З. М. и др. Методика получения минерального порошка из углеродистого известняка для повышения качества дорожного битума //Science and Education. – 2022. – Т. 3. – №. 2. – С. 359-366.

39. Мурадов З. М. Технологические методы разработки географических карт для изучения охраны природы и рационального природопользования в Узбекистане (на примере Джизакской области) //ББК 1 Р76. – 2021. – С. 50.